

NOV TIHOTAPSKI ŠKANDAL PRIHAJA

POLICAJSKI KAPITAN IN BANKIRJI ZAPLETENI VANJ.

Chicago, Ill. — Prohibicijski detektiv Patrick Roche, ki je odeljen davčnemu oddelku, pravi, da bo svet kmalu javno izvedel mahinacije največje tihotapske zarote za razpečavanje opojnih pijač, ki je bila izvršena v Chicagu, odkar postoji prohibicija.

Retiranih je šest oseb, ki so zapletene v Sibleyjevo skladiščno afero, pri kateri gre za en milijon dolarjev opojnih pijač. Roche pravi, da so nekateri izmed njih napravili izpoved. Pri tem so imenovali nekoga policijskega kapitana, tri bankirje in člane prohibicijskega štaba.

Roche ni hotel navesti imena policijskega uradnika, ampak po informacijah, ki jih je prejel on, so šest sodov žganja, ki je vredno \$1,400, spravili v njegovo let, potem ko so njegovi ljudje prestregli nasilno odvažanje obojne pijače po tihotapskem trošku.

Pri razpečavanju žganja se je trošek posluževal vsakovrstnih tihotapskih metod, da je dosegel svoj namen. Služila so tudi požarejena dovoljenja za odvažanje opojnih pijač.

Prvi so bili aretirani Walter Clinnin, brat polkovnika John Clinnina. Clinnin se je priznal krivim glede Sibleyjeve afere. Sodnik Lindley je sodil njegovo kazen od šest mesecev na šestdeset dni.

Sheridan "Red" Clinnin, Walterjev brat, ki je to doživel glede Sibleyjeve afere kot njegov brat.

Abe Levin, mešetar, ki ima svojo pisarno v poslopju Marquette. Ta je baje "napravil" s tihotapskimi kupčijami dva miliona in pol dolarjev.

Alex Louis Greenberg, predsednik Roosevelt Financing kompanije, ki ima svojo pisarno v drugem nadstropju Independence State banke.

Pregled dnevnih dogodkov

Amerika.

Protesti so pomagali! Hughes je dovolil Karolyju, da sme odgovoriti na napade. Istočasno je Hughes pojasnil senatu.

Po svetu.

Pogoji rusko-japonske pogodbe. Anglija bi rada imela Nemčijo v ententi. Nemški predsednik Ebert je umrl.

PROTESTI POMAGALI; KAROLYI SNE GOVORITI

Državni tajnik Hughes mu je dovolil, da sme odgovoriti na napade reakcionarjev. — Hughesovo pojasnilo senatu.

New York, N. Y., 27. febr. — Grof Mihael Karolyi, bivši prvi predsednik ogrske republike, sme deloma odložiti nagobčnik. Državni departament mu je večeraj dovolil, da sme odgovoriti na napade v reakcionarnih madžarskih časopisih v Združenih državah. Protesti so torej pomagali.

Karolyi in njegova žena, ki je že okrevala, bosta gosta na banketu, katerega priredi Unija za ameriške civilne svobodoljubne njema v čast v hotelu Astor v soboto 7. marca. Pred tem je Karolyi poslužil svobode govora in pove, kaj misli o Hortyju in njegovi banditski vladi v Budapešti.

Washington, D. C., 27. febr. — Državni tajnik Hughes je sinoči poslal pismo senatorju Borahu, načelniku senatnega odseka za zunanje zadeve, glede Karolyijeve zadeve. Hughes pojasnjuje v pismu, zakaj je zavezal usta ogrskemu grofu Karolyiju za časa njegovega obiska Amerike.

Hughes najprvo citira vojni zakon iz leta 1918, ki daje predsedniku oblast, da omeji gibanje inozemcev, ki pridejo v Ameriko. Po odloku kongresa v letu 1921 je ta zakon še danes v veljavi. Na podlagi tega zakona je predsednik sporazumno s državnim departamentom odredil gotove omejitve vselej, kadar je kateri inozemec hotel ogroziti interese Združenih držav. Grof Karolyi je v Londonu prošil za vizum potnega lista v edino svrhu, da začasno poseti svojo ženo, ki je bila bolna v New Yorku. Karolyi je bil obveščen, da vizum dobi, ako se zaveže, da se vzdrži vsake politične aktivnosti, dokler bo tukaj. Karolyi se je zavezal.

Nato Hughes piše: "Članom Vašega odseka (senatni odsek za zunanje zadeve) je gotovo znana zgodovina Mihaela Karolyija. Povem vam le toliko, da državni departament ima informacije, ki opravičujejo korak, kateri je bil storjen napram njemu. V javnem interesu je, da se te informacije ne objavijo."

Informacije, katere omenja Hughes, niso nobena tajnost. Karolyi je obdolžen, da je boljševik. Reakcionarne vlade mu ne bodo nikdar odpustile stranskega greha, ki ga je storil v letu 1919, ko je prepustil ogrsko vlado Bela Kunu, nakar je sledila kratkotrajna ogrska sovjetska republika.

Morski viharji v Evropi. Pariz, 27. febr. — Vihar, ki je v zadnjih 24 urah divjal v angleški ožini in na Atlantiku ob francoski in španski obali, je povzročil mnogo nesreč. Več ladij je utonilo. Silen val morake vode je pljusnil preko otoka Sein, 28 milj od Bresta. Vse hiše na spodnjem delu otoka so uničene in stotine ljudi je brez strehe.

ŠE PRI GRADNJI SPOMENIKOV NASTAJA PREPIR

NESTRPNOST SEVEDA MARŠIRA TUDI V TAKIH ZADEVAH NA PRVEM MESTU.

Tolerantnost je še daleč proč tudi od takozvanih "prosvitljenskih" krogov.

Atlanta, Ga. — Na Skalnatih gori (Stone Mountain) nameravajo prijatelji konfederacije postaviti velik spomenik, ki naj bi spominjal bodoče generacije na dogodke v civilni vojni in na žrtve, ki so jih doprinele južne države v interesu konfederacije. V začetku je bilo vse gladko od rok in delo je bilo poverjeno umetniku Gutzon Borghumu.

V južnih državah so klanovci največja politična sila. Nestrpnost in kmalu so se pojavila nasprotja. Nasprotstva so seveda verska. Katoličani in židje so pričeli pritoževati, da so prezirani. Boj se je vršil v društvu, ki se je organiziralo, da zgradi spomenik. Boj se je poostrel od dneva in končno je postal osebni. Samuel Venable, ki je dal prostor, na katerem bo spomenik, se je prišel pritoževati, da so plače ametalnikov, ki delajo na spomeniku, previsoke. Obtožnica je bila izgovorjena javno in razvila se je pravda, ki je bila končno ustavljena. Napravilo se je kompromis, ali kmalu je zopet pričel boj med umetnikom Borghumom in njegovimi prijatelji na eni strani, in med Hollins Randolphom, predsednikom spomeniškega društva pa na drugi strani. Očitni so Borghumu, da delo počasi napreduje, da živi v velikih domišljijah in Randolph je prejel nalog, da dobi drugega umetnika, ki bo nadzoroval delo.

Borghum je zopet dejal, da imajo njega na piki, ker ne prihaja iz južnih držav in je doma v severnih državah. Stvar je zopet šla na sodišče, zahtevala se je sodnijska prepoved proti Borghumu itd. Medtem je Borghum odredil, da se uniči vse izvršeno delo, modeli in načrti. In to se je zgodilo. Delo je bilo dovršeno, preden so prišli advokati društva s sodnijskimi prepovedmi. Zdaj so bile izdane tiralinke za aretacijo Borghuma in njegovega superintendenta J. G. Tuckerja.

Colon, Panama, 27. febr. — Ameriška križarka "Cleveland" je večeraj popoldne odplula proti obrežju San Blas, kjer so panamski Indijanci v revolti proti domačim oblastem. Dvesto panamskih policajev je tudi odšlo v vstaško cono. Kolikor se je izvedelo, Indijanci še vedno oblegajo otok Narangano, na katerem se nahaja peščica uradnikov z družinami vred.

Ameriški mornariški častniki so baje dobili povelje, da aretirajo raziskovalca R. O. Marsha, ki je obdolžen, da je on nahujskal Indijance k vstaji.

Amerika zdrobi indijanske vstaje

Križarka "Cleveland" je odplula v panamske vode nad rebelne Indijance.

Colon, Panama, 27. febr. — Ameriška križarka "Cleveland" je večeraj popoldne odplula proti obrežju San Blas, kjer so panamski Indijanci v revolti proti domačim oblastem. Dvesto panamskih policajev je tudi odšlo v vstaško cono. Kolikor se je izvedelo, Indijanci še vedno oblegajo otok Narangano, na katerem se nahaja peščica uradnikov z družinami vred.

Ameriški mornariški častniki so baje dobili povelje, da aretirajo raziskovalca R. O. Marsha, ki je obdolžen, da je on nahujskal Indijance k vstaji.

Vlak skočil raz tir. Blockville, Ont. — Osojni vlak na kanadski pacifični železnici, ki vozi med Chicagom in Montrealom, je skočil raz tir tri milje zapadno od Pertna.

Tudi Minnesota je za otroško sužnost. St. Paul, Minn. — Nižja zbornica minnesotake legislature je v četrtek odklonila amendment za odpravo otroškega dela z 68 proti 56 glasovom.

ANGLIJA BI RADA ZAVLADALA V ZRAKU

Načrt četverne entente — Anglija, Francija, Belgija in Nemčija — predložen Herriotu.

Pariz, 27. febr. — Četverna ententa, obstoječa iz Anglije, Francije, Belgije in Nemčije, je najnovejši načrt angleške vlade, katerega je večeraj angleški poslanik Crewe predložil Herriotu, kakor se glasi poročilo. Načrt ima dvojni namen. Prvič bi imela Francija, toliko zahtevano varstvo na Reni, drugič bi bila preprečena alijanca Nemčije z Rusijo in Japonsko, katero zavezniki strahoma slutijo.

Angleški načrt pomeni, da ententa opusti kontrolo vzhodne nemške meje in prepusti Poljsko svoji usodi. Doslej je Poljska pod zaščito Francije. Poročilo se tudi glasi, da je Anglija vprašala Holandijo, če hoče vstopiti v novo entento.

Anglija bi rada videla Nemčijo v ententi

Načrt, predložen zbornici, se glasi, da mora Velika Britanija imeti največje letalsko floto na svetu.

London, 27. febr. — Stara angleška patriotična pesem "Britanija vlada morake valove" se kmalu izpremeni v "Britanija vlada ozračje", ako se obnese načrt angleške vlade, ki je bil večeraj predložen zbornici. Načrt določa, da Velika Britanija v prihodnjih petih letih zgradi toliko bojnih letal, da bo imela največjo zračno floto na svetu.

Sir Samuel Hoare, minister zunanje zadeve, je dejal, da je to potrebno radi "obrambe". Rekel je tudi, da je Francija danes dvakrat močnejša od Anglije v zraku in vzelo bo nekaj let, predno bosta obe sili enako močni. Izdatki za gradnjo letal v naslednjem letu so preračunani na \$106,596,500. Zbornica je odobrila načrt z 270 proti 101 glasom.

PREDLOGA ZA DEPORTACIJO TUJCEMEV JE MRTVA.

Washington, D. C. — Predloga za deportiranje tujcemcev radi najmanjših vzrokov, ki je bila sprejeta v zbornici in je zdaj pred senatom, je mrtva. Kampaanja za poraz te predloge je podvzela Unija za civilne svobodoljubne. Predloga je bila izročena pododseku, ki postojal iz senatorjev Royal S. Copeland iz New Yorka in David A. Reeda iz Pennsylvanije. Unija za civilne svobodoljubne in druge organizacije so zahtevale javno zaslišanje. Čas je kratek in pred zaključkom kongresnega zasedanja se ne more vršiti zaslišanje. Večina članov v senatnem naseljeniškem odseku nasprotuje predlogi v taki podobi, kot je bila sprejeta v zbornici. Oni zahtevajo take izpremembe, da je nemogoče predložiti predlogo v tem zasedanju. Največji ugovor proti predlogi je v tem, da preveč poveča moč delavskega departamenta, da lahko deportira tujcemce zaradi malenkostnih vzrokov.

ZAMOREC LINČAN V LOUISIANI.

Shreveport, Ind. — Šerifovi deputiji so ujeli zamorca Joe Airya, ki je bil obdolžen, da je ubil policajca N. A. Jarbrougha. Preden so ga prijeli, je bil obstreljen. Takoj se je zbrala cestna drhal in je linčala zamorca blizu Bentona, La.

Rusko-japonska pogodba veljavna. Peking, 27. febr. — Sovjetska Rusija in Japonska sta večeraj vzpostavili diplomatske odnose. Sovjetski poslanik Karahan je japonski poslanik Josizava sta formalno izmenjala naznanili, da je bila rusko-japonska pogodba ratificirana na obeh straneh. S tem je pogodba postala veljavna.

POGOJI SOVJETSKO-JAPONSKE POGODBE

O MILITARISTIČNI ALIJANCI NI DUHA NE SLUHA V NJI.

Notranje zadeve urejuje vsaka država po svoje.

Washington, D. C. — Ugibali in pisali so veliko o sovjetsko-japonski pogodbi, ki je bila podpisana dne 20. januarja t. l. in po kateri je Japonska priznala Sovjetsko Unijo. Zdaj se lahko reče, da so bila ta pisarenja res samo ugibanja in nič drugega, ko je bila pogodba priročena v časniku "Russian Review" v Washingtonu. Vsebina pogodbe je tale:

Diplomatične in konzularne zadeve in razmere se takoj postavijo na normalno podlago.

Pogodbe, konvencije in sporazumi razen portsmouthske pogodbe, ki je bila sklenjena pred oktobrsko revolucijo 1917, se revidirajo kasneje.

Dokler se ne revidira konvencija glede ribjega lova iz leta 1907, ostanajo veljavne sovjetske odredbe iz leta 1924 za oddajo v najem ribjega lova japonskim podanikom.

Nerešene pogodbe glede trgovine in navigacije, razmerje med Japonsko in Sovjetsko Unijo se bo uravnavalo po teh principih:

1. Svoboda vstopa, potovanja in prebivanja s polno zaščito življenja in lastnine za vse državljane obeh dežel na teritoriji druge države, v skladu s postojanimi zakoni, v katero se je vstopilo.

2. Pravica lastovanja privatne lastnine in poslovanja v trgovini, navigaciji, industriji in drugih mirnih obratih in poslih se prizna državljanom obeh dežel na teritoriji druge države.

3. Ne da bi se omejevala pravica ene ali druge dežele do uravnavanja tujzemске trgovine v skladu s lastnimi zakoni, garantirata deželi druga drug, da ne bodeta delali takih razlik, ki bi škodile vzajemnim gospodarskim razmeram.

Pogodba pravi dalje glede propagande, da je namen Sovjetske Unije in Japonske, da živita v miru in medsebojnem prijateljstvu. Uravnavali bodeta svoje notranje zadeve v skladu s svojimi postavi. Dovolili ne bodeta, da bodo ljudje, ki so v javni službi, prejeli finančno podporo od ene ali druge vlade. Ravnotako ne bodeta dovolili delovanja, ki bi mogoče ogrozilo mir na kateremkoli delu teritorija na Japonskem ali v Sovjetski Uniji. Razume se, da ne bo nobena država trpela na svojem teritoriju organizacije ali skupine, ki bo trdila, da tvori vlado na kateremkoli delu teritorija druge države.

Izdelan je bil posebej zapisnik, ki govori, kako smejo Japonci izkoriščati naravne zaklade na Daljnem vstoku. Japoncem je dovoljeno, da lahko izkoristijo petdeset odstotkov površine oljnega polja na severni strani otoka Sahalina, ki je bilo razvito po Japoncih. Pravico imajo iskati tudi olje na vzhodu na severnem delu Sahalina. Ta površina znaša tisoč štirjaskih vrst. Koncesije so veljavne od pet do deset let. Dovoljene so tudi koncesije na zapadni obali otoka za iskane in kopanje premoga. Od premoga pojde od 5 do 6 odstotkov, od olja pa od 5 do 15 odstotkov, od kosmatega dohodka državi. Kjer prihaja olje samo iz zemlje, bo pa treba odračunati državi do 45 odstotkov največ od kosmatega dohodka.

V pogodbi je dogovorjeno, da japonske čete zapuste severni del otoka. Sovjetska vlada je izrekla obžalovanje, da je bila v letu 1920 pobita japonska vojaška posadka v Nikolajevsku.

Vladi izročita druga drug vso premoženje in nepremično lastni-

VSTAJA KURDOV V TURČIJI POSTAJA RESNA

Selim, sin bivšega sultana, oklican za kalifa; veliko gibanje turških čet na vzhodu.

Pariz, 27. febr. — Po najnovejših poročilih, ki prihajajo v Pariz iz turških virov, je vstaja Kurdov v vzhodni Anatoliji veliko resnejša afera kot pa javlja Angora. Vstaja je neki aplošna in prve turške čete, ki so bile poslane tja, da uduše revolto, so bile poražene in deloma zajete. Kurdi so fanatični mohamedanci in njihov bojni klic se glasi: "Smrt brezvercem v Angori!"

Brzojavka sporoča, da je bil princ Selim, sin bivšega sultana Abdula Hamida, proklamiran za novega kalifa ali mohamedanskega papeža. Kurdi niso sami v tem gibanju, pač pa jih podpirajo reakcionarji — pristavi izgnanega sultana in kalifa — celo Turčije. Kakor poročajo, se je vstaja zasnovala med monarhisti v Carigradu, ki so založili Kurde z orožjem in strelivom, katerega so vtihotapili čez Kavkazijo. Uradni vodja revolte je neki hodža (duhoven), toda pravi voditelj so nasprotniki Kemala paše, predsednika turške republike, med katerimi je Kazian Karabekir paša glavni vodja.

Vesti iz Carigrada se glase, da so vstasi okupirali važni mesti Harput in Diabekir in močna četa rebelov ogroža v tem momentu črnomorsko pristaniščno mesto Trebizond. Vstašem poveljujejo bivši turški oficirji, katere je Kemal odslovil, ker so bili nasprotni republiki. Medtem pa hodže romajo od vasi do vasi in oznanjujejo "sveto vojno" proti turški vladi.

Kemalova vlada je mobilizirala močne vojaške oddelke in razglasila obsešno stanje v Kurdistanu. Po vsem vzhodnem delu Turčije se vrši veliko vojaško gibanje. Uradno poročilo iz Angore pravi, da turški letalci uspešno uničujejo vstaške postojanke z bombami, ki jih mečejo iz zraka.

Ebert, predsednik nemške republike, mrtov

Pojavilo se je zastrupljenje. — Lloyd George ima influenco. Mussolini še vedno priklenjen na posteljo.

Berlin, 28. febr. — Friderik Ebert, predsednik nemške republike je danes umrl.

Berlin, 27. febr. — Bolezen predsednika Eberta se je obrnila na slabše. Ravno danes se nahaja Ebert v največji krizi. Prof. Krueger, eden njegovih zdravnikov, je zelo pesimističen. Strup vnetega slepca, ki je pošiljal tik pred operacijo, se je razširil po trebušni votlini; bolnikova temperatura je v prejšnji noči zelo narasla.

London, 27. febr. — David Lloyd George je zelo bolan na influenco in vnetju grla.

Rim, 27. febr. — Benito Mussolini je še vedno v postelji.

no, ki pripada poslanikom in konzulom.

Razprava o dolgovihi, ki jih je napravila prejšnja ruska vlada pri Japonski in japonskih podanikih, se bo vrnila kasneje. Japonci zahtevajo, da jim sovjetska vlada poda ravno tako ugodne pogoje, kakršne bi prejeli druge vlade pod enakimi pogoji. Zastonj se iščejo v pogodbi določbe, o kakršnih so poročali monarhistični uskoki v Berlinu, po katerih sovjetska vlada odstopi Japonski severni del Sahalina, zakar ji Japonska vrne bojne ladje in vojni material, da se napravi vojaška alijanca med Sovjetsko Unijo, Japonsko in Kitajem. Sovjetska vlada je napravila japonskemu kapitalizmu koncesije, kakor jih je podala kapitalistom v drugih državah, s katerimi je vzpostavila diplomatske stike. Bil je izvršen kompromis, da se Rusija gospodarsko razvije.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisati se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (raven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Cicero \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inštitucije \$8.00.

Naslov za vsa, kar ima stik z listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

UNION LABEL APPLIED FOR

Datum v oklepaju n. pr. (Jan. 31-1925) poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo praviloma, da se vam ne ustavi list.

OBIČAJNE VOLITVE V CHICAGU.

V torek so bile nestranske primarne volitve občinskih svetovalcev. To se pravi, da nobeden kandidatov ni imel na volilnem listku zapisano, h kateri stranki pripada in tisti, ki so prejeli večino nad vsemi kandidati, so bili izvoljeni. Tisti, ki niso prejeli absolutne večine, pridejo še enkrat na volilni listek. In sicer prideta na volilni listek dva kandidata v vsakem okraju, ki sta prejela največje število glasov. Volitve bodo dne 7. aprila t. l.

Do tukaj je vse dobro. Ampak kdor je opazoval občinske volitve zadnji torek, se je prepričal, da se je delovno ljudstvo prav malo naučilo od zadnjih volitev. Pred volilnimi lokali je opazovalec lahko videl delavce z žuljavimi rokami, katerim so blesteli na prsih trakovi z imenom kandidata starih strank, ki so prav pridno nagovarjali druge delavce v predpisani oddaljenosti od volilnega lokala, naj volijo stebre stare stranke, to je kapitalizma. To je bil sicer žalosten pojav, a ponekod so se odigrali še žalostnejši dogodki, kjer so nastopali pobojniki, da s streljanjem ali na drug način terorizirajo volilce.

Izid volitev je bil tak kot druga leta. Izvoljeni so bili kandidati starih strank, zagovorniki sedanjega gospodarskega sistema.

Mašine starih kandidatov so bile na delu in se včasih tudi krvavo spoprijele. Zakaj! Ej zakaj, zato, da se odloči, kateri politični gospodar bo izvoljen. Agitatorjem, ki so delali za te politične "bose" starih strank, so bile obljubljene politične službe. Za to skledico leče so bili med agitatorji starih strank tudi voditelji strokovno organiziranega delavstva, ki so skozi vse leto ponosno izjavljali, da so organizirani delavci, ko je pa bilo treba iti na volišče, so pa politično stavkokazili.

Čudimo se, zakaj delavstvo ni politično organizirano? Kako naj pa pričakujemo, da se delavstvo razredno zavedno organizira politično, ako to delavstvo izvoli svojim voditeljem tovariše izmed svoje srede, ki prav tople priporočajo na dan volitev kandidate starih strank, o katerih je znano delavstvu, da zagovarjajo in podpirajo privatne interese in privilegije?

Vsega niso krivi voditelji, ampak precej velik del krivde odpade na delavce. Volitve so tajne in noben podjetnik, akoravno je stokratni ali še večkratni milijonar, ne more dognati, kako so delavci glasovali, ki zanj delajo.

Chicago je industrijsko mesto. Ogromno večino prebivalcev tvorijo delavci. Tujezemci, ki niso državljanji, ne igrajo v Chicagu velike vloge. Iz tega sledi, da bi si delavstvo z enim mahljem lahko priborilo večino v občinskem svetu, ako bi glasovalo za kandidate socialistične stranke. Prav nič bi ne bilo treba ugibati, kako se bo rešilo transportno vprašanje, uničevanje fekalij, vprašanje kanalizacije in več drugih za delovno ljudstvo važnih vprašanj, ker bi socialistična večina v občinskem svetu že skrbela, da bi se ne pasli privatni interesi in privilegiji na telesu delovnega ljudstva.

Delavstvo pa tega ni hotelo izvršiti kljub tajni, enaki in splošni volilni pravici. Prav udano je glasovala večina delavstva za kandidate tistih strank, čez katere skozi celo leto zabavlja.

Za zavedne delavce je to opomin, da je treba izvršiti še veliko izobraževalnega dela, da se bo delavstvo strgalo z duševne verige, na katero so ga priklenili varuhi, zagovorniki in podporniki kapitalističnega gospodarskega sistema z napačnimi, lažnjivimi nauki, s praznimi obljubami in z raznimi verskimi in posvetnimi predsodki.

Delavstvo mora znati samo soditi, kaj je prav in kaj ni prav, da bo znalo pravilno voliti in se ne bo udajalo njemu škodljivim sugestijam. Da se to izvrši, bo treba med delavstvom širiti liste, ki učijo delavstvo, da se mora delavstvo organizirati politično kot razred, ako hoče izvojevati večino v postavodajnih zborih. Agitirati bo treba za razredno zavedno politično organizacijo, širiti še bolj marljivo socialistične nauke, izvršiti bo treba še več agitatoričnega dela, in uspehi bodo končno le prišli.

SLIKE IZ NASELIN

Marianna, Pa. — Ko so gospodje operatorji zaprli dva rova na Triadelphiji, W. Va., smo se planinci razkropili kot piške, ko planice mednje požreli jastreb. Urezali smo jo vsak na svojo stran, največ po Ohiju in Penni. Lepo je sicer potovanje, ali za delom hoditi ni nič kaj prijetno, posebno se človeku neumno zdi, ko se vozi po več ur od rova do rova, vpraša bossa za delo, ta pa samo z glavo zmaje, kakor bi opančal mezza.

Ko so nas povsod na tako lep način odslovili, smo imeli še eno naselbino, Marianno, ki smo se je prej ogibali kot vrag križa. Ne da bi čitatelji mislili, da je Marianna kako razvito velenje? Še mesto ne: razun premo-govnika, ki pa je po mojem kamnolom, nima nobene industrije.

Naselbina ima krasno lego, visi z vzhoda proti zapadu in z zapada proti potoku, ki zbori ravno po sredini ter prinaša in odnaša blato. Mestni prebivalci pa se šetajo po hodniku. Vem, da se bodo temu smejali.

Zabave in veselice so na vseh koncih in krajih, da ne vemo, kam bi šli, tako torej rajši ostane-mo doma. Rekli bodo znanci: "Ze zopet dolgeas prodaja!" — Naka, motijo se, Jehova je imel v svoji sivi glavi še toliko pame-ti, da nam je poslal ono stvar, ki se imenuje — radio.

Ste videli, sedaj pa vas imamo!

Mnogokatera okrogla nam pribrenči z Butler Streeta v Pitts-burghu kakor tudi iz "malega" Chicaga, pa tudi iz slovenske metropole, Clevelanda. Četudi smo torej na koku sveta, novice izvem vseeno.

Zadnje čase pokažejo po nekaterih slovenskih časopisih grana-te, da je tudi v Marianni popoka-lo nekaj šip. Nisem temu nasproten: vsak ima pravico zagovarjati svojo stranko, v kateri je, vendar je pa najbolje, da bi se posluževali faktov, ne osebnih napadov, ki zelo ovirajo napredek med delavskim razredom. Delavci smo preveč razcepjeni po raznih političnih strankah, mnogo bo še treba truda in dela, predno se bomo združili. To-da združenje pride prej ali slej.

Tega se današnji gnili kapitalistični sistem boji. Njega zagovorniki vedo, da se bo z združen-jem delavstva zgrudil v že dav-no zasluženi grob. — Michael Chelgoj.

Farrell, Pa. — Veselica, ki smo jo priredili pečlariji dne 31. jan., se je precej dobro obnesla. Čistega dobička je bilo \$68.35, katero vsoto smo izročili odboru za novi slovenski dom.

Dopisnik nas v listu z dne 27. jan. daje v nič in da imamo slovenskega duhovna, katerega pa ne poznamo. Kajpada, farrellski Slovenci vzamemo vse za dobro samo radi ljubege miru. Saj se tudi ne vprašujemo kaj si ti in kaj je on po prepričanju. Druga-če pa, kolikor je meni znano po 14 letih bivanja tu, da smo vedno delali skupno in složno, ko je šlo za delavsko ali našo medsebojno korist. To se vidi tudi, ker imamo danes veliko društvo S. N. P. J., ki se vodi po najboljših močeh. Imamo mali slovenski dom že od leta 1914, za katerega smo tudi vsi pridno delali kakor čebelice, da smo prišli s sodelovanjem vseh do boljših financ, s čemur tudi hočemo dom povečati od sedanje vrednosti \$3,000 na \$10,000. Seveda smo tudi pričeli s prodajo delnic in kogar smo šli vprašati, če vzame delnico, jo je na prvo vprašanje vzela, tako da ga ni med nami v Farrellu, da bi ne lastoval delnico. Na roko so nam šli še po drugih naselbinah. Ker je mestece Farrell mala naselbina, smo se namreč morali obrniti tudi do rojakov v sosednjih naselbinah, da pridemo do števila sto delničarjev in začnemo z delom. To bo prej prišlo, kakor smo se nadejali. Najbrž bomo začeli z novim domom že meseca maja, ako bo tako složno delali za dosego cilja.

Z delom gre malo boljše kot minulo leto, ali dekle, ne vemo. Okrog božiča in novega leta so imeli roparji prvenstvo. Oglasili so se Whitlandi pri novem trgovcu Franku Novaku in mu odnesli nekoliko mesa in sladkorja. Udrili so v prodajalno skozi okno. Tako so tudi pri družini Speck prišli poneči skozi okno in odnesli stanovalcem hlače, katere so zunaj pregledali in odnesli iz

nih denar in uro, hlače pa pustili. Gospodarju so odnesli klobase. Na sličem način je tudi pri nas v Farrellu zmanjkala ženska ura.

V Farrellu pri družini Novak so dobili hčerko. Mati in hči sta pri dobrem zdravju. Castitam.

Čez sedem let, pravijo, vse okoli pride. Ravno sedem let je minilo, kar sem prejel neko žaljivo pismo. Vse se izve, da sta le dva pri eni stvari, tako se je tudi to. Tako se bo izvedelo tudi za osebo, ki je pisala letos 6. januarja v mojem imenu v Aliquip-pu. Mora pač biti slab človek, kdor nima toliko kredita, da bi se podpisal s svojim imenom pod pismo.

Navsezadnje se moram še zahvaliti v imenu delničarjev slovenskim fantom, ki so imeli tako izvrstno vpeljano na veselici 31. januarja ter napravili lep dobiček za Slovenski dom. Hvala! Who is next?

Okoliškimi delničarjem se pa priporočam, da bi mi dal vsak svoj naslov, kar bi bilo važno za vse, da jim lahko sporočam, kadar je potrebno. — Anton Valentinič, tajnik Slovenskega doma, box 294.

South View, Pa. — Pri nas je tako, kakor mislim, da je povsod drugod. Delo rudarja je v resnici najbolj težko, nevarno in nezdravo, pa tudi najslabše plačano, kar je del na svetu. Rudar se odpravi zjutraj na delo zdrav, pod zemljo, delati mora v prisljlenem zraku, ki ga pošiljajo ventili za njim pod debele zemeljske plasti, da vsaj hitro ne podleže, temveč počasi. Od prisljenega zraka ali pa od prisljene ženitve živeti je isto.

Naš rov Montour št. 1 je za-prt od 7. decembra 1923. Od takrat nas vlačí kompanijska lokomotiva z eno karo v sedem milj oddaljeni rudnik Montour št. 9. Zjutraj moraš vstati ob petih, da se okomataš s po potu in smrdljivi vodi prepojenim oblačilom. Ob šestih moraš že biti na postajališču in po kari skakati semintja, da ne pobežeš v ude. Ob sedmih smo na mestu prav poceni, samo za deset centov, ampak če bomo tisti dan tudi zaslužili deset centov, še nismo gotovi, ker ta premo-govnik je ravno tak kakor sito. Čeprav nisko pod zemljo, gotovo vemo, kdaj pada dež odzunaj. Tako zmrzujemo v vodi in dimu za borih \$2 do \$4 na dan. Če gre po sreči, smo ob petih popoldne zopet doma. Ali je to osemurno delo? Od petih zjutraj do petih popoldne: v resnici delamo po dvanajst ur na dan, upravljamo svoje zdravje. To je premo-garaka prosperiteta.

Trinajst Slovencev nas je tu, ki lastujemo svoja domovja, imamo tudi S. N. Dom, katerega so zgradili delničarji; lep prijazen kraj.

Rojaki, sebičnosti ne sme biti med nami. Zavedajmo se, da smo vsi delavski trpini, ki smo izdelali samo razred ljudske šole v starem kraju. Glave držimo vsi enako visoko, pa bo vse dobro.

Pozdrav čitateljem Prosvete. — Poročevalec.

Ruth, Nev. — "Wild West will remain wild!" — Naj bodo te besede za naslov dogodka, ki se je pripetil v tej dolini umorov. Med nami je živel rojak Steve Medak, Dalmatinec, s svojo družino, ženo in štirimi hčerami ter sinom. Naselil se je pred dvema leti in pol iz Washingtona. Pri njem je bil na hrani naš rojak Stanko Jukič, ki je živel z njim do pred dvema meseci.

Najstarejša Medakova hči je štela 15 let. Ko je imenovani Stanko prišel stanovat k Medaku, ji je bilo šele 13 let, ali to ni branilo 30-letnemu Stankotu; vedno je zatrjeval, da jo bo počakal, da dekle dovrši ljudsko šolo, katero je res dovršilo prošlega junija. Mlada naša rojakinja ga je odbijala, da ga nikoli ne bo vzela, pa naj jo čaka tudi vse življenje, da ona ni za njega in da bi bila tudi rajša mrtva kakor bi z njim šla na ulico kot njegova žena.

Novembra je peljal Medak svojo hčer v Tacoma, Wash., da bi tam delala pri svojem ucu, kjer je dekle ostalo do 5. februarja t. l. Tega dne pa je miss Medak prišla nazaj k svojim roditeljem v Ruth.

Kakorhitro je bila mlada Jennie odšla v Washington, je Stanko Jukič šel v Virginia City, Nev., kjer se je oženil z mladim dekletom ter ostal tam od 28. decembra do 13. februarja. Takrat pa se je vrnil sem z niko-

mur znanim namenom. Napram nekemu je govoril, da misli najti hišo in bo poslal po ženo, katere je ostala pri svoji materi v Virginia Cityju, Nev. Po njegovi glavi pa so šle druge pogubne misli, ki so vodile do končnega žalostnega dogodka.

Dne 14. feb. je Jukič šel v hišo Medaka ob treh popoldne in ostal do 7:15 zvečer. Po pričanju Medakove žene in ostalih, ki so bili ta čas v hiši, se je neprestano šalil in stavil vsakovrstna vprašanja ter odgovarjal na vprašanja Jennie Medak. Sedel je ves čas na stolu, a ob 7:15 se je postavil kraj peči in ko je Jennie z brisančo snajžila posodo za "luno", je Stanko potegnil puško in ustrelil mlado dekle, katere se je zgrudila, zadeta v srce. Tako je šla od nas ena najbolj priljubljenih mladenk. Ubil bi bil še Medakovo ženo in njene triletnega sinčka, pa mu je ponesrečilo.

Zdaj se Jukič nahaja v okrajni ječi in čaka na sodbo, ki se vrši 24. t. m. Po sodbi bom poročal, kaj je na stvari. — Predno kaj storiš, pomisli na konec, je star pogovor. — Janko Reba, tajnik društva št. 527.

St. Louis, Mo. — Za kratko in mučno proletrarsko boleznijo sučico je umrl sobrat Anton Jan-ko v starosti 46 let. Rojen je bil 17. januarja 1879 v vasi Zavod-nej na Spodnjem Stajerskem. Bil je zvest član društva Planin-ski raj št. 107 S. N. P. J. 11 let in en mesec. Sprevod je bil katoliški dne 2. februarja na pokopališču sv. Petra in Pavla. Pokoj-nik zapušta tu soprogo in sedem nedoraslih otrok ter brata, v stari domovini pa sestro.

Kdo drugi je kriv prerane smrti brata kakor nikdar nasil-čeni kapitalizem, kajti dandanes je težko delavcu preživeti in ob-leči deset glav broječo družino. — Rojaki, ki še niste pri nobeni organizaciji, pristopite k društvu "Planinski raj", katero je pod okriljem S. N. P. J., naše največje organizacije v Ameri-ki.

Centjeni sobrat, dokončal si trudapolno in mučno življenje, odšel od nas za vedno. Ampak ostal boš v spominu svojih bratov in sestra. Počivaj mirno! Dr. "Planinski raj" izreka sožalje pokojnikovi soprogi in celi družini. Za društvo "Planinski raj" št. 107 — John Bertoncelj, tajnik.

Elm Grove, W. Va. — V bolnišnici v McKeesportu, Pa., je umrl dne 3. februarja moj oče Louis Zorko, ki je bil star 45 let. V Ameriki je bival 22 let. Rojen je bil v arenji Art pri Sv. Duhu na Dolenskem. Bil je član društva št. 329 S. N. P. J. in K. S. K. J. kakor tudi U. M. W. of A. Najlepša hvala gre društvu št. 329 S. N. P. J. za krasni venec in članom, ki so se tako polnošpevilno udeležili pogreba, za kar jim izrekam najlepšo zahvalo.

Pokojnik je bil zelo priljubljen med člani in poznanici sploh kar se je dokazalo z veliko udeležbo pri pogrebu. Hvala vsem, ki ste me obiskali in tolažili ob uri žalosti in smrti dragega očeta. Posebno hvala tistim, ki ste prišli čuti k mrtvaškemu odru od daljnih naselbin, mojemu stricu Gregorju, družini Prime in Tonetu Siferlju za pomoč in tolažbo. Šel je od nas za vedno, le spomin nanj ostane. Naj mu bo lahka ameriška zemlja. — Louis Zorko.

Collinwood, O. — Predvsem moram poročati žalostno vest, da je društvo "Mir" št. 142 S. N. P. J. izgubilo članico in člana v tem mesecu. Dne 2. februarja je smrt ugrabila dobro znano članico Mary Sepic, staro 40 let, ki je bila že 13 let pri društvu in v vseh ozirih priljubljena. Zato ji je članstvo društva "Mir" tudi izkazalo zadnjo čast, ko jo je spremljalo v obilem številu k zadnjemu počitku na pokopališče sv. Pavla v Euclid, O.

Komaj je preteklo 48 ur po tistem, je zopet prišla smrt in nam vzela iz naše srede večletnega člana Johna Maha. Po 6-dnevnem bolehanju je podlegel smrti v starosti 41 let. V nasel-bini je bil dobro znan in zapol-sien pri N. Y. C. R. R. Društvo težko pogreša zvestega člana, ki se je ravnal po pravih jednote, se udeleževal sej, kakor mu je dovoljevala služba. Dne 10. fe-bruarja, ko smo ga spremljali k zadnjemu počitku, se je članstvo tudi udeležilo spreveda v obilem

številu. Pogrebniku Sveteku gre zahvala za lep sprevod in miadinski godbi, ki je igrala žalostinke ter ga spremljala od E. St. Clair. Najlepša hvala članstvu društva "Mir", ki se je udeležilo spreveda v tako velikem številu. Pokazali so s tem lepim činom, da niso "živali", kakor jih v svoji jezi imenujejo nekateri nazadnjaški elementi, ko so pokazali svojo ljubezen do bližnjega brata in sestre svojega društva. Obžalujem, da niso mogli iti vsi na pokopališče, bilo je premalo avtomobilov na razpolago.

Presunil nas je govor, ki ga je čital predsednik društva "Mir" št. 142 v zadnji pozdrav pokoj-nemu bratu Johnu Mahu. S solzami očmi smo se poslavljali pred otmernim grobu in ga zapustili za vedno. Tu ima collinwoodsko občinstvo sliko, če smo res taki, ko nas opisujejo v raznih listih na nizkoteh in nedostojen način.

V nekem listu sem čital, da imajo v Collinwoodu izobraževalno društvo in na drugi strani društvo sv. Jožefa št. 169 K. S. K. J. Kako lepo da napreduje in da nabirajo vse dobre člane k društvu. Pravi, "vse dobre". Beseda "dobre" je kajpada lepa, ampak vprašanje je, če so res vsi "dobri" v Collinwoodu. Razmere so mi dobro znane po 18-letnem bivanju tu in kot še štiriletnemu tajniku društva "Mir" S. N. P. J.

Kar sem tajnik, je umrlo pri našem društvu 13 članov. Vsa-kega spravimo, kakor zahtevajo sorodniki. Dosedaj smo jih po cerkvenih obredih, kakor so zahtevali sorodniki. Časi pa se spreminjajo. V Collinwoodu je ena in ista cerkev, eden in isti bog ter ena in ista zastava društva "Mir" št. 142 S. N. P. J., ki je spremlja 30 članov svojega društva po cerkvenih obredih. Samo šupnik ni vedno isti. Sedaj je peti, kar cerkev obstoji. Kakor vsak gospodar pa hoče tudi naš šupnik po svoji gospodariti in uradovati v svoji fari po svoje. Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe, pravijo, ali tu je nasprotno: Svoje bližnje so-vražil in želi jim slabo! Druga ne govorite in pišete kakor da smo živali pri društvu "Mir" št. 142. Svetujem tem govornikom in pisateljem, da se potolažijo v svoji prenapetosti, drugače lahko še pride kaka blaznost. Ni moj namen žaliti nobenega člana ali posameznega somišljenika, ali pišem pravično in nesebično: Bodite složni, v slogi je moč. Saj vidite, da trpini moramo biti organizirani v delavskih vrstah, ko nas vsemogočni kapitalizem tako tlačí dol. Tako nas učita S. N. P. J. in list Prosveta.

Čital sem piščevo spotikanje, da se kregamo pri nas. Ker ni član društva, mu ni nič mar. Ko bi jaz hotel pisati o njegovem društvu sv. Jožefa, kakšen napredek so imeli leta 1924 in o njega vodstvu, bi tudi lahko storil. Ampak ne bilo bi umestno, da pisarim kaj drugega, kar ne spada k našemu društvu "Mir". Naše društvo št. 142 S. N. P. J. naj stoji stran od takih dopisovalcev, ni umestno, da bi jim dajali odgovore; njih vse pride devanja nas ne bodo premagali, da bi uničili naše društvo "Mir" št. 142 S. N. P. J., ki šteje danes 530 članov odraslega in 253 mladinskega oddelka, skupaj 783 članov.

Dopisovalec piše, da imajo katoliško izobraževalno društvo. Ni čudno, če se je tedaj naučil take izobrazbe, da je zmožen dopisovati s tako grdimi besedami, katere so nedostojne vsakega o-llikanega človeka in našega somišljenika, posebno pa še za collinwoodsko Slovence, ki smo na predni in vseh ozirih in ko so od časa do časa kampanje, se žrtvu-jejo v prid slovenske naselbine s vsemi svojimi močmi. Dasi se nasprotniki drznejo blattiti društvo "Mir" in njega članstvo zasramovati, ker ne spada k njih katoliškemu izobraževalnemu društvu, mislim, da imamo še vedno toliko izobrazbe kot oni. Društvo "Mir" se ni bilo na svojih sejah proti veri ali cerkvi, je pa proti osebam.

Naj zadostuje zaenkrat, v bo-doče še bolj jasno. — Anton Bekal, tajnik društva št. 142.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Kansas. — Takih stvari uredništvo Prosvete ne priobča, ker nimajo nobenega pomena za javnost in so čisto osebne značaja. Tu tudi ni nobenega nastavljenca, katerega naloga bi bila prevajati privatna pisma v angleščino proti odličju. — Po-slednji!

DELAWSKE NOVICE.

(Federated Press.)

Ultimat pometajem.

Chicago. — Komisar za javna dela je dal ultimatum 3000 cestnim metajem in odvažalcem sme...

Potlunjske pekovske družbe.

New York. — Organizacija kovskih delavcev, ki pripada Zvezni živilskih delavcev (A...

Krojaška stavka.

Stanford, Conn. — Tu stajka-krojaški delavci v tovarni...

Delavska solidarnost.

Utica, N. Y. — Tukajšnja orga-nizacija cestnozelezniških usluž-necov si je naklepila \$1 izredne...

Delavska uprava skrajšala delavnik.

Sydney, N. S. W., Avstralija. — Prvo delo delavske občinske...

Delavska banka pomaga graditi hiše delavcem.

Milwaukee. — Nekatero delav-e banke delajo omejen dobik, tuda delavska Common-wealth banka v Milwaukeeju, ki...

Slabo v Detroitu.

Detroit. — V detroitskih to-arnah je bilo v letošnjem fe-bruarju uposlenih 650.000 delav-cov manj kot v lanskem febru-ru. Pred enim letom je bilo na...

ILLINOISU PRICNE BOJ PROTI PROHIBICIJI.

Chicago, Ill. — Senator A-olph Marks iz Chicaga predloži-ne 10. marca illinoiskega senna-predloga za preklic postave, ki dovoljuje hišne preiskave po...

Marks meni, ako bo predloga prejeta, bo imela dvojen učinek. Illinoiskega zakonika bo črta-va postava, ki ljudstvu ni všeč, obenem bo pa kongres opozor-en, da država Illinois želi, da se premeni Volsteadova postava.

Zakonodajci niso po večini pri-tejli opojnih pijač, ampak Marks sodi, da se bodo zakonodajci ravnali po ljudski volji. To vojo volje je ljudstvo izreklo leta 1922 s splošnim glasova-njem. Povedalo je jasno z gla-vo, da je proti Volsteado-emu zakonu in da zahteva lah-ko pivo in vino.

Ravnatoko je prepričan, ako osta zakonodajna zbornica in senat sprejela predlogo, da jo governer Small ne bo vetiral.

SENAT ZAHTEVA POROČILO O GAZOLINSKI INDUSTRIJI.

Washington, D. C. — Senat zahteva, da predsednik predloži poročilo o gazolinski industriji, ako ni v soglasju z javnimi inte-resi.

Poročila govore, da je bila pro-dukcija olja, petroleja in gazoli-na višja v letu 1924, kot v pre-jšnjem letu, cene gazolina pa le nezajzo kvizko.

Člani S. N. P. J. širite svoj list in pridobivajte nove člane.

UNDERWOODOVA PREDLOGA NE BO SPREJETA V TEM ZASEDANJU.

Vrnjena je bila zopet konferenč-nikom.

Washington, D. C. — V bitki proti privatnim interesom, ki so stezali roke po Muscle Shoalsu, je začel ostal senator Norris iz Nebraske zmagovalec. Izvojeval je zmago v interesu ljudstva. Predloga za oddajo Muscle Shoals v najem je bila zopet vrnena konferenčnikom, kajti senat je s 45 glasovi proti 41 vzdržal ugovor senatorja Nor-risa. Splošno se sodi, da nima predloga izgleda, da bo sprejeta v tem zasedanju, ako jo tudi konferenčni odbor vso predela in zopet predloži senatu. Norris je s svojim odprtim nastopom pozvoročil, da niso privatni interesi dobili Muscle Shoals v najem za petdeset let.

Senator Cummins, ki je pred-seđoval, je vpošteval govor se-natorja Norrisa. Senator Under-wood je apeliral na zbornico. Sen-atorja Simmons in Lenroot sta podpirala senatorja Norrisa. Razprava je trajala tri dni in ko je prišlo do imenskega glasova-nja, je tri in dvajset republikan-cov, dvajset demokratov in dva člana farmarske delavske stran-ke glasovalo za Cumminsovo od-ločitev. Za Underwoodov priziv je glasovalo štiri in dvajset republikancev in sedemnajst de-mokratov.

Norris so podpirali senatorji Ball, Borah, Brookhart, Capper, Couzens, Cummins, Dale, Fra-zier, Gooding, Harrold, Howell, Johnson iz Kalifornije, Jones iz Washingtona, Lenroot, McNary, Moses, Norbeck, Pepper, Reed iz Pennsylvanije, Smoot, Stanfield in Wadsworth na republikanski strani. Ashurst, Copeland, Dill, Ferris, George, Glass, Jones iz New Mexico, McKellar, Mayfield Neely, Overman, Ralston, Rans-dell, Shoppard, Simmons, Smith, Swanson, Trammell, Walsh iz Montane in Wheeler pa na de-mokratski strani. Senatorja Shipstead in Johnson iz Minne-sote, pripadnika farmarske-de-lavske stranke.

OTOČANI ZARTEVAJO POJASNILO OD GOVERNERJA.

New York, N. Y. — Kolonijal-ni svet na Virginjskem otočju, zahteva, da governer pojasn-i izjava, katero je napravil poli-cijski načelnik M. J. Nolan v St. Thomasu in ki se glasi: "Ti za-morci tukaj ne marajo reda in zakona." Informacije, ki jih je prejela Ameriška unija za civil-ne svobodsčine, govore, da se mornariška uprava ni ozirala na zahtevo domačinov, po kateri naj se policijski načelnik Nolan odstavi.

Kolonijalni svet je sprejel re-zolucijo, ki zahteva popolno pre-iskavo policije na St. Thomasu in da se preišče zakon o poslo-vnici. Dalje je bil stavljen pred-log, po katerem postanejo porot-ne obravnave obligatne, da ne bo vsak sodnik po svoje sodil. Rezolucije je predložil Roth-shild Francis, urednik lista "Vir-gin Islands Emancipator", ki je bil obsojen na trideset dni zapo-rač na obtožbo obrekovanja poli-cije, ker je kritiziral policijo na otoku. Obsođil ga je sodnik Washington Williams brez po-rotne obravnave. Unija za civil-ne svobodsčine je zanj vložila priziv na višje sodišče. Kolonijalni svet je dalje spre-jel resolucijo, da ima otočje traj-no zastopstvo v Washingtonu.

ZABAVA ČIKAŠKEGA DE-SKEGA KLUBA.

Chicago, Ill. — Čikaški deški klub št. 5 bo dal tri zabave in si-cer dne 2. marca, dne 24. marca in dne 27. aprila. Na programu je petje, godba, kratke predsta-ve resnega in šaljivega značaja. Klub je občinska naprava in ima pet in dvajset različnih de-partmentov, v katerih se dečki uče. Te zabave bodo prirejene za občinstvo, da se seznanijo z delom in namenom kluba. Odraščeni ljudje lahko posejijo te zabave, ravnatoko pa občinstvo lahko obišče klubove prostore, kadar se vrši poduk. Vstopnice za odraslene in za tri zabave stanejo en dolar, otro-ci pod osemnajstim letom plača-jo po pol dolarja. Vstopnica k eni zabavi stane od 20 do 40 cen-tov. Klubovi prostori so na štev. 2801 South Ridgeway Ave., Chi-cago, Ill.

ODLOK GLEDE ČILENSKO-PERUANSKEGA OBMEJ-NEGA SPORA BO KMALU PODAN.

Washington, D. C. — Pritisk od strani južno-ameriških repu-blik glede obmejnega spora med republikama Čile in Peru je pozvoročil, da je iz Bele hiše prišel migljej, da bo odlok podan okrog 4. marca, ko odide Hughes iz državnega tajništva. Hughes je imel odgovornost, da pripravi a-fero do zrelosti, o Coolidgu se pa pričakuje, da poda odlog na pod-lagi Hughesovih preiskav.

Združene države so bile izbra-ne kot razsodnik v tej zadevi, ki je povzročila že številne vojne med republikama, ki se razpro-strirata ob Andih in ob obrežju Pacifičnega oceana. Naj bo raz-sodba, kakršna hoče, prav za-nealjivo bo protestirala zelo gla-sno ena izmed obeh republik, mogoče pa tudi obe. Spor je zelo star in republik ga nista mogli dozdaj poravnati z orožjem. Iz tega vzroka nastaja mnenje, da razsodiščni izrek ne bo zadovoljil obeh republik.

Arabi ubili 1000 Arabcev.

Damask, Sirija, 27. febr. — Rebelni Vahabi so invadirali Transjordanijo in pobili tisoč do-mačinov, Vahabi, katerih je 10-000 na pohodu, prodirajo proti Ammanu. (Transjordanija je nova arab-ska dežela, ki meji s Palestino. Nominalno ima svojega kralja, je pa pod protektoratom Anglije. Civilna vojna med arabskimi ro-dovi traja že dve leti.)

Vesti iz Jugoslavije

V strojniško podoficirsko služ-bo k mornarici v Gjenovlju, Bo-ka Kotorska, se spremljejo mla-denčiči od 16. do 19. leta, ki so jugoslovanski državljani, kakor je sklenilo ministerstvo za vojno in mornarico in objavlja gene-ralni konzulat v New Yorku. Prosilci so morali biti najmanj dve leti zaposleni v kaki kovin-ski obrti kakor kovaški, klepar-ski, ključavničarski, soferski, e-lektrični, monterški in podobno. Gojenci te šole se bodo po dve-letnem šolanju lahko posvetili strojništvu ali električarske-mu poklicu.

Umrli so v Celju meseca jan-u-erja: V mestu: Gabrijele Mile-tič, hči trgovca, Josip Rebeu-schegg, posestnik, Janez Seničar, otrok služkinje. Marija Josek, hči tapetnika, Viktor Mantel, sin slaščičarja. V javni bolnici: Ka-rolina Rojtn, delavčeva žena iz Zabukovca, Marjeta Verder, po-sestnica iz Velike Pirešice, Stani-slav Rezec, otrok delavke iz Spodnje Hudinje, Fani Jelenc, brezposelna iz Teharij, Helena Satler, organistova žena iz Brav-slovč, Jernej Mirnik, delavec iz Škofje vasi, Adela Redi, zasebna učiteljica v Celju. Franc Mirna, rudar brez stalnega bivališča, Anton Skala, nadučitelj v p. iz Topolšice. Martin Oprešnik, dni-nar, Ana Pošebal, beračica iz Št. Jurja ob Taboru, Franc Goručan, čevljar iz Št. Vida pri Blobel-nem, Marija Hožič, zasebnica iz Celja, Jernej Pilko, prevžitkar iz Loke pri Zušumu, Karol Vizjak, nadučitelj v Celju, Avgust Marn, strojevodja iz Rogatca, Helena Debeve, brezposelna iz Celja oko-lice, Marija Pušnik, brezposelna iz Hraštnika, Alojzij Kukevec, trgovec iz Celja, Ana Haalinger, služkinja iz Celja okolice, Jakob Voloušek, delavec iz Laškega, Franc Božič, drvar iz Luč, Ivan Hren, sin služkinje iz Petrovč; Ivan Sancer, zasebni uradnik iz Celja, Tomaž Kolman, prevžit-kar iz Lok, Janez Zavšek, dnitar. V invalidskem domu: Andrej Kočar in Lovro, Musl.

Bratsko društvo! Glasbena Matica te iskreno prosi: priredi v svojem kraju in svojem delo-krogu v najbližnjem času vsaj en koncert, kojega ves dohodek je namenjen slepim v Sloveniji.

Glasbena Matica, ki skuša bi-ti z vsem svojim delovanjem slo-venskim pevskim zborom res prava matica, Te prosi in prepri-čana je, da njeni prošnji ne od-rečeš in to tembolj, ker je bil tudi prvi denar, ki je bil aplah zbran za Dom slepih v Ljubljani,

Predal za informacije

Odgovori na vprašanja.

J. U., Chisholm. — V svojem odgovoru nič ne navašate, kje je dotična zemlja v Floridi, torej ne moremo vedeti, ali v dotičnem kraju nameravajo kaj graditi ali ne. Če je zemlja v bližini kakrega morskega kopaljšča ali obrežja, kjer nameravajo zgraditi kopal-šče, ja gotovo, da njena cena ra-ste, kajti znano je, da so zadnja leta pričeli iz Floride napravljati prvo kopaljščno deželo na svetu. Ako imate prijatelja v dotičnem kraju, kjer je vaša zemlja, je najbolje, da se obrnete do njega. — Pozdravi!

Prošnja za slepce v stari domovini

(Od predništva "Kola" v New Yorku smo prejeli pismo s poziv-om od Glasbene Matice v Ljubljani, ki je nastojljeno na vsa bratska pevska društva v Ameri-ki, da prirejajo koncerte v po-moč slepim rojakom v domovini. Na željo, da pismo objavimo, pri-občamo kakor poslano).

"Glasbena Matica v Ljubljani, 14. januarja 1925. Bratsko društvo!

Pred nedavnim časom je pri-redil pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani svoj običajni kon-cert in povabil na njega tudi slepce iz tukajšnje šole za slep-ce. Občinstvo je nemalo začude-no pogledalo ta nenavadni aplak v koncertni dvorani.

Pevski zbor je začel s svojim sporedom in njegovi izredni go-sti so polagoma dvigali svoje ža-lostne obraze. Pesem za pesmijo, narodna za umetno, se je vrtila in v globokih očesnih duplinah naših gostov-slepcev so se začele porajati solze, ki so naposled lile po uvelih, nemih obrazih. Niso pa bile to solze žalosti, temveč solze veselja in iskrene hvalež-nosti, saj jim je bil ta večer svetel žarek v njihovo sicer tako mračno življenje. Vsi ginjeni so se zahvaljevali prirediteljem za ta prvi užitek v njihovem življe-nju.

To je bil za te največje reveže na svetu dan najlepšega veselja in pojavila se je splošna želja, da bi se tem nesrečnejšem še več-krat na ta način razjasnjevali njihovi tužni dnevi. Tu pa sumo ob sebi nastane vprašanje, koliko lažje bi bilo izvrševati to naj-plementnejše delo, ako bi imeli slepci v Sloveniji svoj dom.

Po raznih statistikah je v Slo-veniji okoli 500 slepih. Od teh je okrog 80 vojnih slepcev, za katere v lepi meri skrbi država. Vsi imajo državno pokojnino, po-leg tega pa še trafike ali pa so izučeni, da pletejo razne pietar-ske izdelke, kakor koše, košare, vrtno opravo itd. Izdelujejo pa tudi krtače in slamnice. Največji reveži pa so ostali slepci. Pretež-ka večina njih živi na deželi v največji bedi in kmetske občine se skoro popolnoma nič ne bri-gajo zanje. Ti so brez dvoma naj-večji reveži na svetu in zadnji čas je, da se jim preskrbi s po-močjo javne dobrodelnosti pri-merjen dom, kjer bodo dobivali vestno oskrbo in ljudomilo ne-govanje.

To delo in ta skrb je žalibog prepuščena skoro izključno pri-vatni inicijativi in privatnim zbirkam. Jasno pa je, da mi v Sloveniji ne zmoremo vsega sami in zato se obrača Glasbena Mati-ca v Ljubljani do slovenskih pevskih zborov v Ameriki s v-ljudno prošnjo, da prikažejo s svojim plemenitim delom na po-moč slovenskim slepcom.

Bratsko društvo! Glasbena Matica te iskreno prosi: priredi v svojem kraju in svojem delo-krogu v najbližnjem času vsaj en koncert, kojega ves dohodek je namenjen slepim v Sloveniji.

Glasbena Matica, ki skuša bi-ti z vsem svojim delovanjem slo-venskim pevskim zborom res prava matica, Te prosi in prepri-čana je, da njeni prošnji ne od-rečeš in to tembolj, ker je bil tudi prvi denar, ki je bil aplah zbran za Dom slepih v Ljubljani,

Slovenska Narodna Podpora Jednota

Ustanovljena 3. aprila 1904. Inskorp. 17. junija 1907. v dr. št. 11150.

GLAVNI STAN: 2857-39 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor: UPRAVNI ODSEK: Predsednik Vincent Calhoun; podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 103, Johnstown, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk; tajnik bolniškega oddelka Blas Novak; gl. blagajnik John Vogrich; urednik glasila Jože Zavertnik; upravitelj glasila Filip Godina.

FOROTNI ODSEK: Martin Zelenjkar, predsednik, Box 276, Barberton, Ohio; Frances A. Tauscher, 2827 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Kridmandig, 12121 Bennington Ave., West Park, Ohio; Mary Udovich, 2623 S. Ridgeway Ave., Chi-cago, Ill.; John Terbell, Box 22, Strabane, Pa.

BOLNIŠKI ODSEK: Blas Novak, predsednik, 2857-39 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VEHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrosic, Box 286, Moon Run, Pa. Joseph Sorko, RFD. 2, Box 114, West Newton, Pa. Anton Sular, Box 104, Gross Kans., na jugozapad. Frank Klun, Box 399, Chisholm, Minn., na sev. zap. John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.

ZAPADNO OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 848 Willow St., Chicago, Ill.; Richard J. Ber-vertnik, K. No. 1, Hinadale, Ill.; Frank Zajc, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Združitelveni odbor: Predsednik: Frank Aleš, 2134 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jofko Oven, 2639 W. 26th St., Chicago, Ill.; John Olip, 2434 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 5233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

POZORI — Korrespondenca s glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole: VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo: Pred-seđnik S. N. P. J., 2857-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVJE: Bolniška tajni-štvo S. N. P. J., 2857-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2857-39 So. Law-dale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2857-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse prišlebe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošljejo Paul Bergerju, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgornj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: Martin Zelenj-kiar, Box 276, Barberton, Ohio.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašajoči, sgladi, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednota, naj se pošlje na naslov: "PROSVETA", 2857-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Če zbran od naših rojakov v Se-vernii Ameriki. Ta denar hrani še danes mestna občina ljublj-an-ska in na njen naslov naj se poš-ljejo tudi zbirke, ki se bodo zbra-le na koncertih pevskih zborov v ta namen.

Bratje, ne odrečite Vaše pomo-či onim rojakom, ki so brez last-ne krivde največji reveži na sve-tu. Bodite uverjeni, da bodo par-sto nesrečnih src blagovalo Va-še delo. Hvaležni Vam bodo ti reveži in hvaležnost Vam bodo ohsnili tudi oni tisoči, ki z nji-mi sočustvujejo. Odbor Glasbene Matice v Ljub-ljani."

Knjževne vesti

"Čas", februarška številka, ima sledečo vsebino: Frank Ker-že: Trpinova plača, pesem. Frank Kerže: Kadar delo počiva, povest. Josip Rodica: Pot v Av-stralijo. Naše navade. F. E. K.: Iz polarnih krajev. Nekaj navo-dil za vrt. Janko N. Rogelj: Za-pjálva v knjiko življenja, črtica. Dr. Ivan Černe: Draginja in za-služki v Jugoslaviji. Ni Boga ra-zen Boga. — Priloga: Mrs. K.: Gospodinjaki del. Naslov revije: Čas, 1142 Dal-las Rd., N. E., Cleveland, O. Mammonart. By Upton Sin-clair. An Essay in Economic In-terpretation. Samozaložba. Pa-sadena, Calif. Pod gornjim naslovom je Up-ton Sinclair spisal in izdal novo knjigo, katero je bil napovedal že zadnje jesen. V "Mammonar-tu" (mamonska umetnost) re-šuje avtor vprašanje, v čigavi službi je umetnost. Kakor je bil zbran za Dom slepih v Ljubljani, Sinclair v svojem delu "Brass

Check" analiziral z ekonomskega stališča ameriški žurnalizem, v "Profita of Religion" verske or-ganizacije, v "Amose Step" in "Gooslings" ameriško koltstvo, tako je v tej knjigi vzel na reše-to umetnost, ne le ameriško, temveč splošno. Ob priliki izpre-govorimo več o tem epohalnem delu našega velikega ameriške-ga avtorja.

MATI BOLJŠE SKRBI ZA DE-RO KOT ZAVOD.

Da more mati mnogo bolj e-konomično skrbeti za otroke ne-go vsi razni zavodi za deco, iz-vira iz nekkih podatkov v sad-njem letnem poročilu mestnega Board of Child Welfare v New Yorku. Ta mestni urad za otro-ško oskrbo je l. 1923 oskrboval približno 23.000 otrok in 8.500 ugov v njihovem lastnem domu. Ta oskrba je stala nekaj čez štiri milijone in pol dolarjev. Na-sproti temu je mesto plačalo na-koliko čez štiri milijone dolarjev za 13.690 otrok, oskrbovanih v zavodih. Z drugimi besedami, mesto New York je stal vsak otrok, nahajajoč se v oskrbova-liščih, po \$28,40 na mesec, do-čim otrok, ki ga lastna mati nad-zira doma, je stal le nekoliko čez 15 dolarjev na mesec.

Trebuš ni je razparal. — V Za-loščah na Goriškem si je posest-nik Josip Harej v blaznosti raz-paral trebuš in se zabodel v srce. Vseled vinske krize je nesre-nej prišel v težak položaj, iz ka-terega si ni vedel pomagati. Iz obupa se je udal pijači. Omračil se mu je um in si je na tako stra-šen način končal življenje.

Boljši bodočnosti nasproti

gre le tisti, kateri stalno varčuje — ker njegovi prihranki mu omogočijo oprijeti se priložnosti in postati neodvisen.

AKO NAMERAVATE OBISKATI STARO DOMOVINO

letošnje leto, zapomnite si to, da je v Vašem interesu, da si naročite se-znam s posredovanjem našega parobrodnege oddelka, ker mi zastopamo vse parobrodne črte. Pomagamo Vam tudi preskrbeti vse potrebne listine.

Denarne pošiljate v Jugoslavijo in druge dežele izvršujemo celo in hitro. Kupujemo Vaše vloge v jugoslovanskih bankah.

Kaspar American State Bank

1906 Blue Island Ave., vogal 19. ulice CHICAGO, ILL.

IMOVINA DVAJSET MILIJONOV DOLARJEV.

VLAGAJTE SVOJE PRIHRANKE V TO VARNO BANKO

Kapital in prometa-nek \$2.000.000,00

Iz prazgodovine zemlje

Spisal dr. Pavel Grošelj.

(Dalje.)

II. Staroživljenski vek.

Kateri planet je to, ki zdajle hitiva k njemu skozi svetovni prostor? Pogled te prostrane, dolgočasne pustinske kontinente, do njih enolično rumeno-rdečo barvo: brez zelenja, brez življenja — brez barvnih kontrastov! Ah, na tem svetu, bi pač ne hotel živeti!

To je naša domača zemlja v kambrijski dobi svoje preteklosti. Pogled ta ogromni pustinski pas, ki kakor mogočen, rumen obroč oklepa skoro vso južno poloto naše zemlje, to je največji kontinent kambrijske dobe. Od današnje Južne Amerike preko Atlantskega oceana in Afrike do Vzhodne Indije in Avstralije: na vsem tem prostranem ozemlju gospoduje ena sama enolična celina: "južni kontinent".

"Res čudovito! Toda kje je Evropa in najina slovenska domovina?"

Ali vidiš tam na severozapadu, skoro ob horizontu majhno celino? Tam, kjer se njeno južno obrežje koplje v blestečem kambrijskem morju, tam leži danes severni del Anglije. In tudi tam na severozapadu rumene v daljavi obrisi kopne zemlje, tam nekje se širi danes Finslandija. In ta prostrani morski kotel sredi kambrijskih celin, ki peč od razburjenega valovja: to je materinski morje današnji Evropsi. Daj, postojva približno sredi nad tem morskim kotlom in spustiva vanj ogromno skalo. Glej, tam, kjer je pljusnila v morje in odkoder beže vedno širši vodni obroči, tam bo čez nekoliko milijonov let tekla najina zibel.

Samoten otok štrli iz širnega evropskega morja ravno tam, kjer se dviguje danes osrednja francoska planota. Tu hočeva stopiti na zemljo. Na mestu sva! Vseokoli naju mir in grobna tišina. Ni je bele peroti, ki bi se zasvetila v solnčnih žarkih, kadar zareže ptica v zraku ostro lok; nikjer ne čuješ tožnega kri-

ka povodnih ptic; tudi po morju ne vidiš požarevati srebrnega bleška, ki se stobavno lomi ob bokih gladkih rib, kadar zigravajo po površju. In na našem otoku — niti drevesa, niti bilke, niti mahu, da ne veš, kam bi bežal pred žgočimi solnčnimi žarki. Da bi ne pljusalo in ne šumelo morje, bi se ti zdela zemlja kot širno grobišče. V morju, kjer se je rodil, leži še skrit ves misterij življenja.

In kakor se lovec v gozdu le v zeleni obleki more približati svojemu plenu, tako se morava tudi midva malo bolj po kambrijski obleki, ako se hočeva približati življenju. Torej hajdi na kambrijsko maškerado!

Natekniva si na glavo povprek širok napoleonski klobuk, tako da nama sega preko glave do ramen. Roki si vzdolž prilepiva k trupu; tako da se jedva poznata dve podolžni zarezji, ob katerih se roki držita trupa. Nogi morava popolnoma odložiti, namesto njih pa nama kakor stonogi zraste po praih in trebuhu nog na

izobilico. Če bi nama sedaj še dober prijatelj z ostro sekuro malo nasekal hrbet povprek na kakih dvajset, sicer zvezanih, toda med seboj pregibljivih delov, pa sva se na videz dokaj približala najvišjim bitjem, ki so — in sicer v manjšem formatu — živele v kambrijski dobi, trilobitom (trilobos, grški — trokrp, trodelen).

In sedaj štrbunk v morje!

Ni se nama treba bati kakor požrešne morske ribe, kambrijsko morje je varno pred njimi; vsepovsod naju srečujejo le naši bratje trilobiti, v vseh možnih variacijah in oblikah. Vse polno jih gomazi po morskem blatu in tudi v vodovju ti švigajo vzrak kot dandanes vodne mokrice (vodne uši). Temu štriliti iz glave dva podolžna, ostrata trna, oni ima glavo zavito v obliki polumeseca, tretji pa ti je kot srednjeveški vojščak odet v trdo orožje; celo telu mu štrli samih ostrih bodic — dokaz, da se je že ob zibelki življenja vnel ljuti neizprosni boj za obstanek.

Nekaj pa imajo vsi ti naši znanci, nakar sva pri maškeradi popolnoma pozabila. Na obeh straneh napoleonskega klobuka jima sedi dvoje vzbočenih ogorčnih oči — ne dvoje, na tisoče očes — kajti veliki očesi sta zgrajeni iz nebrojnih majhnih očes, vsako s svojo posebno lečo in vsako očesce upadabljiva od zunanjega sveta le majhen del v svoji sličici, in vse te sličice se v notranjem delu očesa družijo v predrebno mozaično sliko okolice.

Ko pa potoneva nekoliko globlje v morske globine in obstaneva na blatnem morskem dnu, tedaj vidno pojema moč solnčne svetlobe in slednjice se izgubiva v temi — in glej čudo: — tudi tod rije krdele trilobitov, ki so pa v večni temi oslepli, od rodu do rodu so jim pešale oči in slednjice popolnoma pokrnele — kakor sedanjemu prebivalcu kraških jam, človeški ribici.

Tam pod gladino kambrijskega morja pa jadrajo kot prozorna utripajoča srca morskimi klobuki, meduze, in ves rob jim je posejan z drobnimi očesi. Te proste meduze, ki jim je mestoma telo kar posejano s čutili in ki jim je širni ocean domovina, in naši borbni oslepleli trilobiti, ki jim poteka življenje na blatnem morskem dnu — ali nam ne pričajo jasno, da so se živa bitja že izza vsega početka priravnala svoji okolici, da je življenje akord, ki se z obdajajočo naravo strinja v prekrasno harmonijo?

Par čudnih polžev plava oprezno skozi vodovje, semintja se zvija med morskimi spužvami reven črvič; in kot hiter podmorski čoln beži mimo naju čudesa sipa, ortoceras; v ravni, tenkolupinasti cevki ji je skrito telo.

In tamkaj v groznih morskih globinah iztegujejo njene sorodnice svoje polipaste ročice, iščoč si plena; kakor pravcati vrtovi so posejana morskata tla z drobnimi, školjkam podobnimi škrgonožci, odetimi v dvoje roženih lupinic.

Tako je defiliralo mimo naju skoro vse življenje kambrijske dobe, revno v svojem razvoju, čudno v svojih oblikah — in niti eden izmed prebivalcev kambrijskega morja ni učakal današnjega dne, vse je potegnil s seboj in jih preobrazil veliki val razvoja.

Tudi naju poprime ta val in naju ponese s seboj v prihodnje, silursko dobo zemeljske zgodovine.

KONEC.

Pismo iz Jugoslavije

Trebša vas pri Žužemberku, Slovenija. — Po več letih bivanja v Ameriki sem se odločil obiskati staro domovino. Dne 13. januarja sem dospel v Sakserjevo pisarno v New Yorku, kjer so mi uslužbenici uredili vse listine in naslednjega dne sem se že z drugimi vkrcal na parnik "France". Presenečen sem bil nad toliko snago celo v tretjem razredu, kakor je bila pred vojno v drugem razredu. Vožnja na morju je bila precej lepa, da smo že nekoliko ur čez šest dni vožnje prispeli v pristanišče Havre.

Drugače jutra smo se že peljali z vlakom naprej, tako da sem bil enajsti dan že na koncu poti iz Bridgeporta, O., v Ljubljano. Od tam pa v Novo mesto. Človeka kar nekam sprejeto čudni občutki, ko zagleda slovenske yassice, čuje le slovensko

IZZA KONGRESA

Zgodovinski roman. Spisal dr. Ivan Tavčar.

(Dalje.)

"Janezek, ponavilja!" je dejala ter odhitela v vežo. Ondi je že prežala Komarjeva nanjo. "Pridna si, Marička! Tako je prav. Pridna dekletca imajo že na zemlji nebesa!"

Stara grešnica je pomenljivo pomežikovala. Na uho ji je šepnila: "Včeraj mi je pisal. Rad bi govoril s tabo!" Glasneje je dostavila: "Fantek se uči! Prav tako, prav tako!"

"Drevi ob šestih," je šepetala dalje, "ob šestih. Pri šenklaški cerkvi te bom čakala!"

Marička je vzdihnila: "Pa res ni oženjen? Drugače bi bilo greh!"

Iz sobe se je začulo v tistem šolsko-pridigarskem glasu, na katerega slabi učitelji tako radi privadijo svoje učence: "Vier—mal—acht—sind—zwoelf."

Odpria je vrata ter ga pokarala: "Janezek, vendar malo premisli!"

"A—a, že vem, Marička! Vier—mal—acht—sind—dressed! Kako je težak ta ajmalajns!"

Ko ga je podučila, da je štirikrat osem dvaintrideset, je hišna vrata zopet zaprla. Proti Komarjevki pa je vzdihnila: "Sama ne vem, kaj bi napravila?"

"Kolikor vem, res ni oženjen. Neoženjeni pa ne morejo vsi biti. Samo "gospodje" niso oženjeni, in še ti se vselej greha ne boje!"

"Ali jaz se bojim greha," je zastokala Marička. "Ko bi že vedela, da me vzame?"

Magdalena se je raztogotila: "Kako naj te vzame, če se prej ne seznanj s tabo? Ob šestih torej. Ali prideš, ali ne prideš? Povaj vendar! Piše mi, da neprestano misli nate, ti ga pa še videti nočeš! Kmalu bi ti rekla, da si primoda. Točno ob šestih pridi! Čakala te bom pri vratih tik akofije. Ali prideš?"

"Bom pa prišla!"

"Drei—mal—acht—sind—zwoelf!"

Zopet je odpria duri: "Premisli vendar, Janezek!"

"Aha! že vem! — sind sechs!"

"Da bi se me Mati božja s Šmarne gore usmilla. Ta ne zna ajmalajnsa in jaz ne vem, kaj naj počnem! Kaj bo, kaj bo?"

"Torej sva se vse lepo dogovorili! Prav tako, Marička! Za tvojo srečo gre in še ob smrtni uri mi boš hvaležna! Lej, lej! Kdo pa tukaj prihaja? Prav kakor zaljubljen parček. In jaz o tem nič ne vem! To je pa čudno! Pa tako zgodaj, lej, lej!"

Magdalena se je pritisnila k zidu, da bi jo ona dva, ki sta v zornem jutru prihajala po samotni Kravjedolinski cesti, ne opazila. Tem šiveje je je opazovala Magdalena.

"Znana mi je postava te ženske," je zamrmrala, "kdo bi pač bila?"

Hipoma se ji je zasvetilo: "Božja pomagalka, Češkova Fina je!"

"In gospod, ki je z njo?" je vprašala Marička.

"Gospod? Gospoda pa res ne poznam." In dostavila je: "Toliko vem, da Smole ni, čeprav govore, da bode z njim kmalu na oklicih! Pa je res čudno!"

S temi besedami je Korenova Magdalena izginila pri zadnjih vratih Topolščakove hiše, da bi kje izza kakega kravjedolinskega plata izvohala, kdo je gospod, ki je bil tisto jutro v družbi s Češkovo Fino.

Gospodična in gospod sicer nista vedela, da ju kdo opazuje, a valje temu se je videlo obema, da sta v velikih zadregah. Gospica je hitela nekaj korakov naprej, a pri Topolščakovi hiši jo je dotekel. Bil je mlad človek, temnega in pikantnega obraza, iz oči pa mu je odsevala čudovita nedolžnost, da se je moralo soditi, da lastnik takih oči še ne pozna življenja, da je pravo jagnje, prava lilija. V resnici pa je bil osmojen kakor trava po jesenskih slahih; bil je najnevarnejši zapeljavec ženskega spola, kar jih je poznal ljubljanski kongres. Poleg nedolžnih oči ga je odlikovalo ljubko in prikupljivo vedenje, da je gospe kar v srca lezel. Bil je Lah; to se mu je poznalo na obrazu in na govorici.

Ko jo je dotekel, ja zašvrgolel: "Tisočkrat hvala, gospica, da ste uslišali ponižno prošnjo nearečnika, ki ni nevreden vašega usmiljenja!"

"Knez — in plaho se je ozrla na vse strani — prvič je in zadnjič!"

Ni dopustil, da bi govorila. Objel jo je s svojim pasje vdanim pogledom in prepul jo je s govorniško svoje govorice.

"Gospica! Prvič sem vas srečal na stopnicah vaše hiše. Nikakor nisem tako predrzen, da bi si tistega dne, nepopisne sreče, da bi se vi spominjali tistega dne. Kakor od strele zadet sem se pritisnil k steni, vi pa ste v zlati svoji krasoti stopali mimo in niti pogleda niste imeli za nesrečnika, ki bi se bil najraje zvijal v prahu pred vami. Od tedaj je globoka rana vsekana v moje srce!"

Vzdihovala je: "Ne smela bi vas poslušati!"

S tužnim glasom je odgovoril: "Ne pehajte me v obupnost! Prvič in zadnjič je, da me poslušate! In poslušati me morate! Od takrat, ko sem vas prvič videl, od tedaj ga ni imela mirnega trenutka moja duša! V vaše lase se je ujele nemirno moje srce, kakor se ujame riba v mrežo. Kako sem obupaval, kako sem se boril sam s sabo! Zaman! Izročeni sem bil vsem peklenkim mukam! Končno sem vam pisal.....!"

"Niti sprejeti bi ne bila smela vašega pisma!"

"Bog vam šteje v veliko zaslugo, da ste je sprejeli! Kaj naj bi bil počel tudi drugega? Hiti sem k zvezdi, ki je postala vodnica moji trpinčeni duši! Naj se odloči moja usoda, kakor je ljubo Bogu! Saj ne zahtevam vaše ljubezni. Prosim sem vas hotel, da me ne zaničujete, ker vas ljubim!"

"Molčite! molčite!" je zakoprnela. V tistem hipu pa je Češkova Fina primerjala plamtečo to govorico z govorico svojega zaročenca in morila je že tedaj padla v njenem arcu prva megla, na podobo Andreja Smoleta, ki se nikakor ni mogel meriti z mladim knezom, ki je tisti dan lazil za njegovo nevesto.

Z emfazo je odgovoril: "Ne kratite mi pravice govoriti, gospica! Vsaj toliko usmiljenja izkažite obupanemu človeku! Da sem kamen v globočini morja, bi kričal, da se čuje do neba! Z vami živeti pod eno streho, z vami dihati en in isti zrak, hoditi mimo vas, kakor da ste mi neznan, — to je bolečina, ki bi je niti bogovi prenašati ne mogli! Te bolečine polagajte na pravično tehtnico in ne ukazujte mi, da naj molčim!"

"V istini! Mnogo preveč ste že govorili, knez!"

Kar čutila je, kako ji je dobro delo, kadar je izpregovorila besedico "knez".

"In moje bolečine!" je zakričal knez.

Tu se je spomnila govoric, ki so o mlademu tem možu še ravnokar švigale po mestu. Kadar se je izpregovorilo ime operne pevke gospodične Morenove ali pa primadone gospe Boronijeve, tedaj se je imenovalo v isti sapi tudi ime mladega laškega kneza. Obe, Morenova kakor signora Boronijeve, sta bili glavna stebra takratne laške opere. Antonio Cuniberti je načeloval tej "stagione", pela pa se je Rossinijeva heroična opera "Edvard in Kristina", ki je danes že davno pozabljena.

Teh govoric se je spominjala Češkova gospica in nekako nagajivo je odgovorila:

"Za bolečine, principe, dobite brez dvojbe tolažbo pri signori Boronijevi!"

Da ga je strela osmodila, bi ne bil močnejše vihtel svojih rok, nego jih je vihtel v tistem trenutku. Ni ji mogel odgovoriti, tako je osupel, oziroma tako osuplega se je delal. Gospica je vse to imela za nekaj resnega in zategadelj je z zadovoljstvom pristavila:

"Če ne pri signori Boronijevi, pa vsaj pri signori Morenovi!"

Omahnile so mu roke. Z žalostjo, ki se popisati ne da, je vprl oko v njo, prav kakor bi ne mogel umeti, da se mu od take strani dela taka krivica! Nato je z umirajočim glasom izpregovoril: "Torej do vas so že tudi dospela sodnja ta obrekovanja! In v svojih mislih me teptate v grdo to blato! Kako nezasužena usoda! Eno je, kar odgovorjam! Nedolžen sem, čist sem, neomadeževan sem! Zavrnjeni naj bodo vsi hudobni jeziki! Signora Boronijevo pač poznam. Nekdaj, ko je pela na toskanskem dvoru, sem govoril z njo. Signora Morenove pa niti ne poznam ne! In radi vsega tega vam zastavljam večni blagor svoje duše!"

Svoje telo je mladi grešnik imel tako v oblasti, da je brez težave privabil v nedolžno oko voden pajčolan. Deklica se je bala, da se mu takoj utrnejo solze. Zategadelj se ji je prav zelo smilil. Pri ženski je to vsekdar nevarno: usmiljenje je navadno koreninica, iz katere pošene ljubezen.

Skoraj ga je prosila odpuskanja: "Ne štejite mi v zlo lahkomišelnih besed, knez Neri-Corini!"

(Dalje prihodnj.)

govorico na vlaku. Na zadnje postajo Stražo sem dospel že v treh urah in voznik me je pripeljal čez dve uri v rojstno vas. Kar zjokati sem se moral, kot človek, ko zagleda po dvajsetih letih svojo mater. Mati ni poznala svojega sina. Pa je zavladalo veliko veselje, ko smo se spoznali.

Zgodaj zjutraj sem drugega dne obiskal gmajno, kjer sem kot deček pasel ovce. Bili so takrat še mali grmčiči, zdaj pa tam rastejo mogočni borovci in smreke. Kako velika sprememba v dvajsetih letih.

Radi gospodarskih razmer pa kmetje te okolice večinoma tarnajo, da jim skoraj ni živeti. Zadnje poletje jim je toča vse potokla. Davki so neznosni, če pa kmet hoče kaj prodati, nima nobene cene. Ko ta dopis zagleda beli dan, se že podajam v Ameriko k svoji družini.

Pozdrav članstvu društva št. 13 v Bridgeportu in veselb svidenje. — John Kocjančič, član društva št. 13.

PISMA NA POŠTI

v Chicagu imajo: Bonač Marijana, št. 913, Celestin Drazic, št. 932, Milko Fabljančič, št. 937, Jožef Kolomar, št. 901, Louis Kavic, št. 987, Jakob Kramer, št. 909, Lump Wencel, št. 1002, Matija Misetič, št. 1016, Jovanka D. Papovich, št. 1035, Johan Rokavec, št. 1044, Jožef Rubic, št. 1047. Pisma dobite na glavni pošti v veži z Adams ceste Poleg tekoče številke povejte kraj, odkoder pismo pričakujete.

POZOR, ROJAKI!

Na prodaj ali v našem imam trgovino (Service Station) in grocerijo, 10 sob za stanovanje, zidana klet pod vsem prostorom, garaža za štiri kare in poleg je še 72 čevljev široka prazna lota. Vse to se nahaja na lepem prostoru ob trdo tlakirani cesti N. N. II. Prva trgovina v predmestju Muskegon Heights in Muskegon, Mich. Na tem prostoru se je prodalo minulo leto 72,000 galon gazolina in 1250 galon olja. Na prodaj imam tudi 20 akrov farmo, vse preravano in pripravljeno za setev. Na farmi je 100 mladih dreves in 100 vinskih trf. Nova petsobna hiša. Farma se nahaja le 5 milj od mesta Muskegon in le 7 milj od Grand Haven, Mich.; je ravno v sredini dveh mest in je le pol milje od cementno tlakovane ceste, kjer vozi omnibus. Kdor želi kupiti eno ali drugo, naj se zglesi pri lastniku na naslov: Joseph Zura, 101 Marion Ave., R. 5, Muskegon, Mich.—(Adv.)

VELIK IZLET JUGOSLAVIJO na parniku "BERENGARIA" (preko Cherbourga—Francoska) pluje iz NEW YORKA v sredo 27. maja. Jugoslovanci! Hočete li spoznati svoj stari kraj, to počinite, tedaj se pridružitelstvom, ki bodo potovali s parnikom Berengaria. ... CUNARD LINE 140 N. Dearborn St. Chicago, Ill.

DA SKUHAS DOBRO PIVO, PIŠI PO NAŠE PRODUKTE. imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. ... FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland

V ZAMENO! Prodajalna železnine, mesarja, grocerija, mlekarne in vsake vrstna imetja, farme in lote, vane zamenjamo kakor vi hočete, za to kar vi imate. ... GEORGE CERNY & SPOL, 2547 So. Spaulding Avenue CHICAGO, ILL. Telefon: Rockwell 8316

8 DNI DO LJUBLJANE! Preko Havre—pariškega pristanišča s ogromnimi parniki na oje. FRANCE - - - 28. FEB. DE GRASSE - - - 16. MAR. Kabine tretjega razreda s umivalniki in tekočo vodo za 2, 4 ali 6 oseb. Francoska kuhinja in pijača. French Line 19 STATE ST. NEW YORK ali lokalni agentje.

USTAVITE KAŠELJ TAKOJ; VZEMITE SEVERA'S COUGH BALSAM Pravi od pomoček — prijetno zdravilo — 25c in 50c. Severa's Cold and Grip Tablets povzročijo takojšno odpomoč od prehlada. 30c. — Poskusite najprej pri lekarju. Severa's Almanah 1923 za razpečevanje v lekarnah, ali pa od W. F. SEVERA CO., - CEDAR RAPIDS, IOWA.

20 DNEVNO POKUSNO LJECENJE Nuga-Tone Nemojte Poslati Novac! Jednostavno ippunite i pošaljite poštom dolnji Kupon — ODMAH SADA — prije nego učinite niče drugo! ... NATIONAL LABORATORY, Dept. Sloven, 2—1016 S. Wabash Ave., Chicago. POSTUPAJTE DANAS! Ispunite i pošaljite poštom Kupon SADA, tako da budete mogli iskoristiti vrijeme Nuga-Tone, leći je delovanje njegovo u slučaju bolesti i bolesti. ... KUPON ZA 20 DNEVNI POKUS. GOSPODO—izvolite mi poslati na pokus, UZ PLAGUENI POSTARINU, potpisno 20-Dnevno Liječenje Nuga-Tone uz potpisnika, da ću ga uzimati kroz 20 dana i ako mi bude koristilo, plaćam za Vam \$1.00; ako mi ne pomogne povratiti ću preostatak vratiti. Za Vam se ću dugovati ništa.